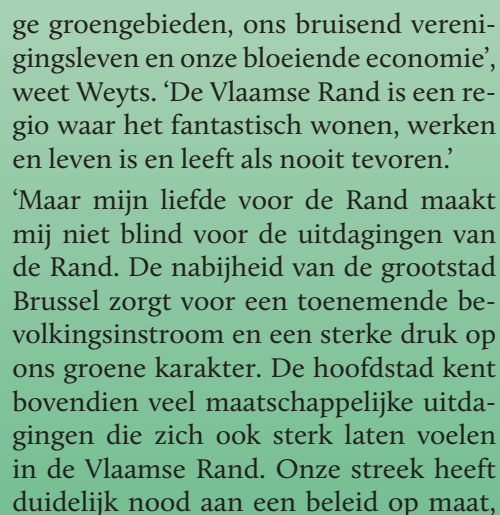

‘Als kind van de Rand ben ik fier op onze Vlaamse identiteit, onze prachti-

Aan die budgetten is sinds de vorige legislatuur stevig gesleuteld. Weyts verduidelijkt: 'Deze Vlaamse regering levert ongeziene inspanningen voor de Vlaamse Rand. In de vorige regeerperiode kreeg het Randbeleid voor het eerst eigen financiële slagkracht met het Vlaamse Randfonds, met een startbedrag van 20 miljoen euro. In deze regeerperiode verankeren we dat Vlaamse Randfonds niet alleen, we maken ook een grote financiële sprong voorwaarts: de Vlaamse Regering maakt voor het Randfonds voor deze legislatuur een historisch bedrag van in totaal 37 miljoen euro vrij. We verdubbelen dus bijna het startbudget. De minister van Vlaamse Rand is niet langer louter aangewezen op de goedhartigheid van collega-ministers en de noden in de Rand moeten niet langer wachten tot er eens budgetten van ande-

re beleidsdomeinen vrijkomen.’

‘Dit betekent natuurlijk niet dat er geen inspanningen meer komen van die andere beleidsdomeinen. Integendeel: in het Regeerakkoord hebben we expliciet opgenomen dat álle ministers historische investeringsachterstanden in de Vlaamse Rand én Halle-Vilvoorde zullen inlopen. Het is in dat opzicht trouwens uitstekend nieuws dat de minister van Vlaamse Rand voor het eerst ook bevoegd is voor Financiën en Begroting; de waakhond van de Vlaamse kas zal er ook over waken dat de Vlaamse Rand rechtvaardig behandeld wordt.’

Spreek steeds Nederlands

Jo Van Vaerenbergh legt de nadruk op het belang van oefenmomenten en gespreksmogelijkheden voor de nieuwelingen die Nederlands willen leren. Zelf kunnen wij ons steentje bijdragen door in contacten met anderstaligen het nodige geduld op te brengen en respect te tonen voor de in-

Wij houden u op de hoogte.

'In de komende jaren komt er voor het eerst een Totaalplan Nederlands. Één van de centrale boodschappen zal zijn dat iedereen aan de bak moet. De overheid kan de ontnederlandsing niet alleen stoppen. Daar hebben we iedereen voor nodig. Een Franstalige kan nu misschien even een vervelend moment meemaken aan het gemeentelijk loket, waar men

Het woonbeleid heeft eveneens een grote invloed op dat Vlaamse karakter. De aantrekkingskracht van de Vlaamse Rand als woonregio drijft de vastgoedprijzen omhoog en maakt het voor geboren en getogen randbewoners moeilijker om er te blijven wonen. Weyts neemt daarom bijkomende maatregelen om het woonbeleid in de Rand te versterken en

Geen Vlaamse schepen

Gordel

Rode zal altijd onlosmakelijk verbonden blijven met de Gordel. Op 27 september 1981 wordt hier de eerste start gegeven van wat zal uitgroeien tot een sportklas-sieker met een boodschap. De oorsprong van de Gordel kadert in de actie ‘Wij houden van alle mensen die het Vlaams karakter van onze gemeente eerbiedigen’, die tot doel had het Vlaams karakter van de faciliteitengemeenten te onderstrepen. De kiemen van het blad dat u leest vinden ook hun oorsprong in deze actie. Op haar beurt was de actie een zachte uitloper van het initiatief ‘Waar Vlamingen thuis zijn’ in de bredere Vlaamse Rand met uitvalsbasis Dilbeek. Met de Gordel wilden de initiatiefnemers, door middel van een fietstocht rond Brussel, de zes faciliteitengemeenten leren kennen aan de rest van Vlaanderen.

Vermits op dat ogenblik Rode de enige faciliteitengemeente was met een Vlaamse meerderheid, sprak het voor zich dat de start en de randactiviteiten hier zouden plaatsvinden. Rode zal vele jaren een Gordeltrefpunt blijven en het Gordelsecretariaat wordt er zelfs gevestigd. Alles verandert in 2012 wanneer de nieuwe Franstalige meerderheid weigert om de organisatie op haar grondgebied toe te staan. Het secretariaat verliest zijn functie en het Gordelgebeuren verhuist naar Huizingen. Dit jaar zal de gordel trouwens plaats vinden op 7 september in Huizingen en een focusgemeente. Vandaag telt Rode zelfs geen Vlaamse schepen meer.

Troostprijs

De pil van het verlies van de laatste Vlaamse schepen wordt enigszins verguld met de voordracht van voormalig schepen Ann Sobrie als gemeenteraadsvoorzitter. Blijkbaar zit de Franstalige meerderheid zelf verveeld met de povere Nederlandstalige vertegenwoordiging in het gemeentebestuur en deelt het deze troostprijs uit. Met vijf Nederlandstalige zitjes, vier voor Accent 1640 en één voor Voor Rode, op een totaal van 25 gemeenteraadsleden, is de spoeling van Nederlandstalige verkozenen zeer dun geworden.

Défi voorzitter Sophie Rohonyi, die de schepenzetel afsnoept van Ann Sobrie, moest nog geduld uitoefenen tot aangewezen burgemeester Rolin benoemd werd als burgemeester door de Vlaamse regering. In afwachting van een eventuele aanstelling als schepen kon ze zich alvast onledig houden met het behartigen van de financiële problemen van haar partij. Afgaande op de geruchten in de wandelingen schurkt Défi immers aan tegen het faillissement. Rohonyi geniet enige bekendheid voor het publiekelijk verscheuren van haar Nederlandstalige oproepingsbrief.

Rolin zal voor de derde keer de burgemeesterssjerp mogen omgorden en hij laat nu reeds verstaan dat het ook zijn laatste termijn wordt.

Raden vieren verjaardagen

Verjaardagen

De Vlaamse gemeenschap maakt zich op voor verschillende verjaardagen. De cultuurraad, jeugdraad en sportraad hebben elk vijftig jaar op de teller, en dat mag gevierd worden. Daarnaast mag de theaterzaal van het gemeenschapscentrum De Lijsterbes dit jaar dertig kaarsjes uitblazen.

De verschillende verjaardagen vormen een uitgelezen moment om meer mensen naar het gemeenschapscentrum te lokken. Ook het verenigingsleven kan nieuw bloed gebruiken want het aantal actieve Nederlandstalige verenigingen slinkt. Zoals overal vergrijsst het verenigingsleven en hebben vooral jeugdverenigingen het moeilijk om genoeg leden aan te trekken. Kraainem kan wel nog re-

kenen op een chiro- en scoutsgroep die vooralsnog wat wervingskracht hebben en voldoende interesse weten te wekken van het jonge volkje.

Vrouwen aan de macht

Op politiek vlak zijn ondertussen ook de bevoegdheden verdeeld. Aangewezen burgemeester Waucquez die met zijn Kraainem-Unie lijst een absolute meerderheid behaalde, houdt de belangrijkste bevoegdheden in de schoot van zijn meerderheid. De twee oppositie schepenen van Défi MR krijgen wel Franstalig onderwijs en Franstalige cultuur. Na de aanstelling van Waucquez als burgemeester is zijn partijgenote Nathalie Woitrin het volledig vrouwelijke schepencollege komen vervolledigen.

Sint-Pancratiuskerk in Kraainem

Opnieuw Calmeyn

Comfortabele bestuursmeerderheid

Burgemeester Alexis Calmeyn (LB Drogenbos) zit met zijn nieuw bestuur op rozen. Met een absolute meerderheid van 10 op 17 zetels kan hij met gerust gemoed zijn vierde ambtstermijn aanvaatten. In tegenstelling tot zijn vorige bestuursperiodes hoeft hij nu geen rekening meer te houden met een oppositieschepen. Het Franstalige UF kreeg af te rekenen met de desertie van ex schepen Meskini die met haar Alliance Francophone drie zetels van het UF wist te ontfutse-len. Beide Franstalige partijen behielden samen wel vijf verkozenen maar door de

verdeelde slagorde gaat het schepenambt aan hen voorbij.

Drogenbos

De vorige bestuurperiode moest Calmeyn nog een half jaar wachten om benoemd te worden omdat Vlaams minister Homans de benoeming tegenhield wegens het niet toepassen van de taalwetgeving (het versturen van de oproepbrieven naar taalaanhorigheid). Er was een interventie van de Raad van State nodig om de benoeming alsnog rond te krijgen. Alhoewel de Vlaamse regering vasthoudt aan de omzendbrief Peeters, speelt Vlaams minister Hilde Crevits het deze keer niet zo hard. In februari werd Calmeyn reeds beëdigd door de provinciegouverneur.

Gemeentehuis Drogenbos

Omwenteling in gemeenteraad

Politieke omwenteling

De verrassende uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen zindert nog na in Wezembeek-Oppem. De nieuwe lijst Horizon met als jonge lijsttrekker Nicolas Celis behaalt bij haar eerste deelname aan een stembusgang onmiddellijk de absolute meerderheid. Zowel het eerder Franstalige LB Wezembeek-Oppem als het Vlaamse WOplus likken hun wonden. De nieuwe burgemeester is tweetalig en partijloos. Hij komt uit de burgerbeweging Wezem’ Move en wist de LB lijst uiteen te spelen door Ecolo en Les Engagés aan te trekken en kon tevens WOplus verzwakken door Open VLD in te lijven.

De burgerbeweging Wezem’Move zette fors in op openheid en samenwerking tussen bestuur en inwoners. De aanvankelijke bedoeling was om slechts enkele mensen te laten verkiezen in de gemeenteraad. Die zouden dan met gerichte vragen in de gemeenteraad kunnen werken naar meer openheid in het bestuur. Het draaide echter grootser uit en de combinatie van de burgerbeweging met enkele traditionele partijen bleek succesvol.

Als burgemeester wil Celis nu meer inzetten op transparantie en participatie van de inwoners. Hij zegt het wettelijk kader- in casu gemeenteraden in het Nederlands- te zullen respecteren maar wil ook anderstaligen, voornamelijk Franstaligen en Engelstaligen, in het informatie- en participatieproces betrekken.

De Horizon lijst beschikt over een absolute meerderheid in de gemeenteraad maar moet in het schepencollege ook twee leden van de LB Wezembeek-Oppem dulden.

Als burgemeester heeft Celis zich alvast

een nieuwe bevoegdheid toebedeeld, namelijk ‘mogelijke synergiën met buurgemeente Kraainem’. Wenkt hier een eerste fusie van een faciliteitengemeente? In zijn beleidsverklaring

zegt minister van de Vlaamse Rand Ben Weyts alvast open te staan voor fusiemogelijkheden voor de faciliteitengemeenten teneinde hun bestuurskracht op peil te houden.

Faciliteitenburgemeesters benoemd

De 6 burgemeesters van de faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand zijn allemaal benoemd, zo heeft Vlaams-Brabants gouverneur Jan Spooren laten weten. In het verleden waren door het niet naleven van de taalwetten al eens burgemeesters die niet benoemd werden. In 2019, weigerde toenmalig minister van Binnenlands Bestuur Liesbeth Homans (N-VA) de burgemeesters van 4 faciliteitengemeenten te benoemen. Die burgemeesters hadden Franstalige oproepingsbrieven verstuurd en, dus redeneerde Homans, hadden ze de taalwet overtreden. Een besluit dat later door de Raad van State werd vernietigd.

De 6 faciliteitenburgemeesters zijn dan deze keer wel zonder problemen benoemd. Maar de burgemeesters van Linkebeek, Kraainem, Drogenbos en Sint-Genesius-Rode hebben een opmerking gekregen omdat ze zelf verkiezingsbrieven verstuurd. De burgemeesters legden midden februari de eed af bij gouverneur Jan Spooren (N-VA). De Gouverneur maakt zijn werk van de benoemingen. Elke burgemeester werd individueel ontvangen voor de eed en een goed gesprek.

Opnieuw Vlaamse schepen

Ook in Linkebeek had aangewezen burgemeester Ghequiere uitzicht op een snellere benoeming dan in 2019. Toen was er eveneens het arrest van de Raad van State nodig nadat Homans de benoeming geweigerd had wegens niet-naleving van de taalwetten.

Nu Ghequiere doorschoof als burgemeester kon een bijkomende schepen aangesteld worden. Die eer valt te beurt aan Roel Leemans waardoor Linkebeek na meer dan 50 jaar opnieuw een Nederlandstalige schepen telt. Het is op dit moment nog niet duidelijk welke bevoegdheden hem zullen toegewezen worden.

Linkebeek

Als centrumverantwoordelijke van het gemeenschapscentrum De Moelie moet hij van zijn werkgever, vzw De Rand, zich onthouden van bevoegdheden die aanleiding kunnen geven tot belangenvermenging (in casu cultuur, jeugd sport en onderwijs).

Burgemeester Ghequiere geeft nu reeds aan dat hij in 2028, wanneer hij de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, de fakkel zal doorgeven aan schepen Cedric Letier. Die krijgt dan nog 2 jaar om zich in te lopen als burgemeester tegen de volgende gemeenteraadsverkiezingen.

Afscheid Jan

Megafusie politiezone stap dichterbij

Het ziet er steeds meer naar uit dat de grote politiezone fusie binnenkort werkelijkheid wordt. De politiezones AMOW (Asse, Merchtem, Opwijk en Wemmel), TARL (Ternat, Affligem, Roosdaal en Liedekerke) en Dilbeek legden vorig jaar hieromtrent een intentieverklaring af. Ondertussen is er een haalbaarheidsstudie afgeleverd die aantoont dat een samensmelting voor een sterkere organisatie en dienstverlening kan zorgen. De fusie beoogt niet direct financiële besparingen maar eerder efficiëntiewinsten dank zij samenvoeging en verdere uitbouw van expertises zoals cybercriminaliteit. Ook op vlak van administratie, wijkwerking en interventiedienst kan de samenwerking grote voordelen bieden. Koen Van Elsen, burgemeester van Asse en tevens voorzitter van politiezone AMOW, denkt dat de fusie over één à twee jaar rond kan zijn.

Waar gemeentefusies van faciliteitengemeenten voorlopig niet aan de orde zijn, kan een samenvoeging van politiezones blijkbaar wel.

Afscheid van Jan Dierickx

De Wemmelse gemeenschap en het verenigingsleven verliezen met Jan Dierickx een monument. Op luttele maanden van zijn honderdste verjaardag ging de trouwe koster-organist van ons heen. Liefst 71 jaar lang, tot bij zij 97ste verjaardag, was Jan actief als organist van de Sint-Servaaskerk in Wemmel. Ook de parochies uit de buurt deden graag en vaak beroep op zijn orgelkunsten.

Wemmel

aat ervan waarnemen. Daarnaast was hij gedurende meer dan vijftig jaar dirigent van het Wemmels Gemengd Koor dat onder zijn leiding onder andere de Carmina Burana opvoerde in de Bozar (toen nog het Paleis van Schone Kunsten) in Brussel en ook een langspeelplaat met studentenliederen opnam. Ontelbaar zijn de opvoeringen van het koor tijdens alle grote festiviteiten in de kerk, de gemeente en het cultuurcentrum De Zandloper.

Daar kon men de goedlachse Jan regelmatig tegen komen met de biljartkeu onder de arm. Hij was immers tot op het einde voorzitter van de koninklijke biljartclub Krijt Op Tijd. Voor al zijn verdiensten werd Jan in 2020 nog gelauwerd met een erepenning van de Nederlandse Culturele Raad van Wemmel. Wij zullen hem missen.

Extra geld voor Campus Wemmel

Verschillende scholen in de Vlaamse Rand krijgen extra geld om in te zetten op het Nederlands. VZW de Rand wordt hierbij ingeschakeld om directies en leerkrachten concrete hulpmiddelen aan te reiken. De bedoeling is om ook de ouders te betrekken en de leerlingen de weg te wijzen naar het Nederlandstalig vrijetijdsaanbod. Een van de scholen die nu al geholpen worden is de middelbare school Campus Wemmel. Daar spreekt 6 op de 10 leerlingen uit de eerste graad thuis geen Nederlands. Slechts 13% van de leerlingen zit er op de instaptoetsen begrijpend lezen op het gewenste niveau. Het extra geld is hier welgekomen om het niveau van het Nederlands op te krikken. De inspanningen lonen want in het derde jaar bereikt toch al 37% van de leerlingen

het gewenste niveau. Al lijkt er wel nog heel wat vordering mogelijk. Vanaf februari 2025 kunnen alle scholen uit de Rand intekenen op het project.

vervolg van pagina 1

blijf lokale besturen ondersteunen om Wonen In Eigen Streek te bevorderen. Het WIES-decreet biedt de gemeenten in de Rand de mogelijkheid om kopers die aan bepaalde voorwaarden voldoen (vb. minstens vijf jaar in de gemeente wonen, inkomensgrens van maximum 53.145 euro voor een alleenstaande en 77.301 voo een koppel, te vermeerderen met 4.831 euro per persoon ten laste), te ondersteunen met grondaandelen voor minstens 50% van de schattingsprijs.

‘Op het vlak van wonen is extra ondersteuning nodig’, aldus Weyts, ‘zodat wonen in de Rand betaalbaar blijft voor wie een band heeft met de streek. Ik blijf daarbij inzetten op de toepassing van het nieuwe WIES-decreet van 2023. WIES-gemeenten kunnen nu echt aan de slag met dit instrument om de minder kapitaalkrachtige, plaatselijke bevolking te helpen bij het verwerven van een eigen woning. Zij beslissen zelf om via een gemeentelijk reglement in te stappen in het nieuwe WIES-systeem. Alle gemeenten van de Vlaamse Rand staan op de lijst van WIES-gemeenten, gelet op de hoge grond- en woningprijzen in onze regio. Ik gebruik het Vlaams Randfonds als hefboom om lokale besturen in de Rand te motiveren en te ondersteunen om in dit systeem te stappen.’

‘Aansluitend blijf ik goed samenwerken met het autonoom provinciebedrijf Vlainvest als het om wonen in de Vlaamse Rand gaat. Hun ondersteuning van lokale besturen rond WIES maakt hier deel van uit. Daarnaast zoek ik naar synergieën en opportuniteiten om jonge startende gezinnen een optimale kans te geven om hun leven in de Rand uit te bouwen. Samen met mijn collega-minister Melissa Depraetere (Vooruit), bevoegd voor Wonen, onderzoek ik hoe we het woonbeleid voor die doelgroep kunnen versterken door de toegang tot de sociale woningen aan te passen aan de realiteit van de Vlaamse Rand.’

VZW De Rand blijft belangrijkste partner voor beleid

Een groot deel van de middelen (8,1 miljoen euro) gaat naar VZW de Rand, die inzet op taalpromotie en onder meer het jaarlijkse fietsevenement De Gordel organiseert. Daarnaast baat de vzw 7 gemeenschapscentra uit in de faciliteitengemeenten en ondersteunt ze de overige dertien lokale besturen bij hun taalpromotiebeleid.

Directeur Jo Van Vaerenbergh is er in elk geval van overtuigd dat hun werk wel degelijk zoden aan de dijk zet. ‘We worden geconfronteerd met een enorme instroom van anderstaligen in de Vlaamse Rand. Je kan in een vrije samenleving de

mensen niet verbieden om te verhuizen. Wat we wel kunnen doen, is blijvend inzetten op de promotie van het Nederlands als voertaal. En dat lukt best wel.’

Oppositie blijft kritisch

Bij de oppositie, meer bepaald bij het Vlaams Belang, blijven ze kritisch tegenover de plannen van de regering. Klaas Sloomans spreekt over een sombere maar ook pertinente omgevingsanalyse. ‘De cijfers tonen aan dat de negentien Vlaamse Randgemeenten te kampen hebben met migratie vanuit Brussel, waardoor de regio transformeert tot een onderdeel van het Brusselse Gewest. Ongeveer de helft van de bevolking in de Vlaamse Rand is van vreemde afkomst en dat aandeel loopt op tot 70 procent in de categorie 0 tot 17 jaar.’

‘Ik ben blij met de stijgende budgetten voor de regio, maar stel vast dat die budgetten niet resulteren in een sterkere Vlaamse Gemeenschap in de Rand, integendeel. Volgens cijfers van Kind en Gezin groeit meer dan zeven op de tien kinderen op in een anderstalig gezin. Uit de laatste Taalbarometer blijkt bovendien dat niet het Nederlands maar het Frans de meest gekende taal is in de Rand. Als het beleid van de afgelopen dertig jaar wordt verdergezet, is het onwaarschijnlijk dat die trend kan worden gekeerd.’

‘De Vlaamse Gemeenschap wordt binnen de Rand tegen de volgende legislatuur gedegradeerd tot een verwaarloosbare minderheid. De Brusselse realiteit zal binnenkort ook de realiteit zal zijn in de Vlaamse Rand. Het beleid moet zich daarom richten op het afremmen van de instroom van anderstaligen en het versterken van de Vlaamse aanwezigheid.’

‘Minister Weyts geeft aan dat ook de werkgevers meer zullen worden betrokken bij het totaalplan Nederlands. De wet bepaalt nu al dat de communicatie in bedrijven in het Nederlands moet gebeuren, maar talloze bedrijven lappen dit aan hun laars. Ik pleit ervoor om de sociale inspectie daar vaker voor in te zetten.’

Sloomans ziet wel een aantal positieve punten in de plannen van Weyts. ‘Zo is er de koppeling van de taalintegratievoorwaarde aan het leefloon. Maar ook daar lijkt het voor mij allemaal te weinig te zijn. De vraag is hoe hoog de lat hier wordt gelegd. Hoe zal dat concreet worden geregeld? Dat zou in samenspraak gebeuren met minister van Welzijn Caroline Gennez (Vooruit), maar ik stel vast dat daar niets over vermeld staat in de beleidsnota voor het beleidsdomein Welzijn. Betekent dit dat er geen consensus over bestaat binnen de regering? Dan vrees ik dat het dode letter blijft.’

Centraal Jan Dierickx bij de uitreiking van de erepenning van de NCRW in 2019

Zijn hele leven stond in het teken van de muziek. Jan was betrokken bij de opstart van de gemeentelijke muziekacademie in 1951 en zou veertig jaar lang het secretari-

Ik wil graag

- ☐ gratis de eerstvolgende twee nummers van De Zes
- ☐ een steunbijdrage storten op rekening BE82 4366 2473 9168 van het Komitee der Randgemeenten
- ☐ dat u De Zes ook nog toestuurt aan adres(sen) in bijlage

Mijn adres is:

Naam
Straat & nr.
PostnummerGemeente

Handtekening:

Opsturen naar De Zes, p.a. Armand Sijbers, Villalaan 27, 1630 Linkebeek of redactie@dezes.org

Ieder zijn Zes

Bevolkingsgroei

De bevolkingsgroei in de Vlaamse Rand neemt, mede door de vele verhuisbewegingen vanuit het Brussels gewest, verder toe in een snel tempo. De afgelopen 10 jaar steeg het inwonersaantal in onze regio met 10%. Dit is gevoelig hoger dan de bevolkingstoename in het Brussels Gewest (+7,5%) en de Vlaamse centrumsteden (+6,5%) in dezelfde periode. Het gemiddelde voor het Vlaams Gewest bedraagt +6,2%.

In onze zes facilititeitengemeenten tekenen Drogenbos en Wemmel zowat de hoogste cijfers van het land op met respectievelijk 17,9% en 14,4%. In de andere facilititeitengemeenten ligt de bevolkingsgroei dan weer opvallend laag. In Linkebeek nam de bevolking zelfs af met 3,5%, terwijl in Kraainem, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem de bevolkingstoename onder het Vlaams gemiddelde ligt.

Bevolkingsgroei 2013-2023	
Drogenbos	15,6%
Kraainem	3,7%
Linkebeek	-3,5%
Sint-Genesius-Rode	4,5%
Wemmel	14,4%
Wezembeek-Oppem	4,9%
Vlaamse Rand	10,0%

Internationalisering

Naast de loutere bevolkingsgroei valt ook de toenemende internationalisering op. Het aantal nieuwe inwoners uit de EU steeg met 40% terwijl het aantal nieuwe inwoners van buiten de EU zelfs met 72% toenam. Het mag dan ook niet verwonderen dat het aantal Randbewoners van Belgische oorsprong in dezelfde periode afnam met 13%.

Aantal leerlingen met thuistaal niet-Nederlands	
Drogenbos	77%
Kraainem	73%
Linkebeek	71%
Sint-Genesius-Rode	64%
Wemmel	62%
Wezembeek-Oppem	72%
Vlaamse Rand	49%
Vlaams Gewest	20%

De internationalisering manifesteert zich vooral bij de jongste leeftijdsgroepen. Dat heeft uiteraard zo zijn gevolgen op de schoolbanken. Zowat de helft van de leerlingen die in de Vlaamse Rand Nederlandstalig onderwijs volgen, heeft een andere thuistaal. Voor gans Vlaanderen bedraagt dit cijfer 20%. In onze zes facilititeitengemeenten liggen deze cijfers nog beduidend hoger dan het gemiddelde van de Vlaamse Rand.

Hierbij moet nog de bedenking gemaakt worden dat een aanzienlijke groep Randbewoners onderwijs volgt in het Brussels Gewest, waarvan een meerderheid voor het Franstalig onderwijs kiest.

Bijkomend moet nog aangestipt worden dat mensen die uit Brussel naar de Vlaamse Rand verhuizen niet verplicht worden om Nederlands te leren. Een onzalige toestand die wij in de gemeenten met faciliteiten maar al te goed kennen.

Derde editie Taalbarometer

In december 2024 werd de derde Taalbarometer van de Vlaamse Rand voorgesteld. Deze wetenschappelijk onderbouwde bevraging wordt om de vijf jaar uitgevoerd door BRIO (Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum) en peilt naar het dagelijks taalgebruik in de Vlaamse Rand.

Bij de eerste editie in 2014 bleek al dat het Frans de meest gekende taal was (77%) in onze contreien en kwam Nederlands op de tweede plaats met 69,9%. Vijf jaar later klom het aandeel van het Frans naar 79,6% en nam het aandeel van Nederlands licht af tot 68,5%. In 2024 neemt zowel het aantal respondenten dat aan geeft het Frans te gebruiken als deze die zich van het Nederlands bedienen af, respectievelijk naar 74% en 65,2%.

Taalbarometer Vlaamse Rand			
	TBR1	TBR2	TBR3
Frans	77,2%	79,6%	74,12%
Nederlands	69,6%	68,5%	65,2%
Engels	44,2%	50,0%	52,0%
Duits	17,4%	19,1%	17,2%
Spaans	8,3%	11,7%	14,6%
Italiaans	5,6%	6,6%	6,9%
Arabisch	4,1%	4,6%	5,3%
Portugees	1,6%	2,2%	2,4%
Turks	1,6%	1,8%	2,2%
Pools	0,8%	1,6%	1,1%
Roemeens	0,8%	1,5%	1,5%
Russisch	1,2%	1,5%	2,0%
Lingala	1,4%	1,1%	1,5%

Uit het BRIO onderzoek blijkt wel dat, ondanks de bredere kennis van het Frans bij de inwoners van de Rand, het Nederlands, voorlopig nog, het meest gebruikt wordt in de verschillende taaldomeinen (werk, contacten met het bestuur, bureu, verenigingsleven...).

Tezelfdertijd neemt de taaldiversiteit toe. In 2014 werden nog 75 verschillende talen geteld bij de antwoorden van de bevraagden. In 2019 klom dit naar 87 en in 2024 steeg het aantal gesproken talen in de Vlaamse Rand zelfs naar 104.

Eens te meer toont deze cijfers aan dat de uitdagingen voor het behoud en de kennis van het Nederlands met de jaren

toenemen. De urgentie om er iets aan te doen stijgt exponentieel. De Vlaamse regering en vzw de Rand weten wat gedaan.

Geen rechtbank voor H-V

In het Federale regeerakkoord staat dan toch geen volwaardig eigen parket en rechtbank voor het arrondissement Halle-Vilvoorde. Bij de splitsing van het gerechtelijk arrondissement Halle-Vilvoorde kreeg het nieuwe arrondissement geen eigen rechtbank. De Rechtbank werd ‘ontdubbeld’ en er kwam geen volwaardig parket voor Halle-Vilvoorde. Hoewel er een paar keer lekken waren vanuit de onderhandelingen dat dat volwaardige parket op tafel lag, komt het er niet. De Franstaligen zien het als een toegeving dat Halle-Vilvoorde een volwaardig gerechtelijk arrondissement wordt. Het zou nochtans de situatie in Vlaams-Brabant gelijkstellen met de rest van Vlaanderen.

Randpremie voor politie

Wat wel in het regeerakkoord staat is een premie voor politieagenten die in de Vlaamse Rand komen werken. Ook in De Vlaamse Rand zijn er te weinig agenten in de politiekorpsen. Een extra geldbedrag moet het aantrekkelijker maken voor politieagenten om in de Vlaamse Rand te werken. Voor Brusselse agenten bestaat zo een premie al. De korpsen zijn tevreden, ze vroegen zo een randpremie al langer.

Gaan en komen

De Vlaamse Overheid publiceerde een eerste deel van ‘De Vlaamse Rand in cijfers’. Daarin bekijken ze vooral de demografie van de Vlaamse Rand. Kort gezegd groeit, internationaliseert en verjongt die. Het aantal inwoners in de Rand neemt sneller toe dan in de rest van Vlaanderen, maar ook dan in het Brussels Gewest. Vooral migratie is de drijvende kracht achter die bevolkingsgroei. Inwoners vanuit het Brussels Gewest verhuizen naar de Vlaamse Rand. Tegelijk trekken er vanuit de Vlaamse Rand meer mensen weg richting Vlaanderen dan omgekeerd. Waardoor de Vlaamse Rand meer demografische dynamiek kent dan de Centrumsteden en de gemeenten rond Antwerpen en Gent.

Buitenlandse afkomst

Het aandeel inwoners van buitenlandse afkomst in de Vlaamse rand verdubbelde in 20 jaar. Ze vormen nu bijna de helft van de bevolking. Ook dat cijfer ligt merkelijk hoger dan het Vlaamse Gewest, de Centrumsteden en de gemeenten rond Antwerpen en Gent. Enkel Brussel telt een groter aandeel inwoners van buitenlandse herkomst.

Verjonging

De vele nieuwe Randbewoners zijn vaak kinderen en jongeren. Het aantal 0-19-jarigen neemt in de Vlaamse Rand nóg meer toe dan de sterke algemene bevolkingsgroei. Dat maakt de regio uniek: noch in Vlaanderen, noch in Brussel ligt het aandeel jongeren zo hoog als in de Vlaamse Rand.

Vergrijzing

Tegelijk neemt zoals in de rest van Vlaanderen ook het aantal ouderen fors toe in de regio. De vergrijzing weegt in de Vlaamse Rand wat minder zwaar door omdat de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar) meer groeit dan el-

ders. Bovendien wordt de toenemende vergrijzingsdruk wat afgeremd doordat meer ouderen uit de regio wegtrekken dan er zich komen vestigen. Het grote aandeel kinderen en jongeren vertaalt zich ook in de gezinsvormen in de Vlaamse Rand: koppels met kinderen zijn nergens zo talrijk en het aandeel alleenstaanden is nergens zo laag.

Afwijking

Afwijkende statistieken zijn er voor de facilititeitengemeenten (exclusief Drogenbos). Hoewel de instroom van nieuwe inwoners er hoog is, vertaalt dat zich in de meeste gevallen niet in sterke bevolkingsgroei of verjonging. Integendeel: de vergrijzing laat zich er sterker voelen dan in de meeste andere Randgemeenten.

Grote verschillen in thuistaal

Wat betreft Nederlands als thuistaal zijn er opvallend grote verschillen tussen de gemeenten in de Rand. In de voorstedelijke gemeenten Asse, Grimbergen, Meise en Merchtem, spreekt 53 procent thuis Nederlands. In de facilititeitengemeenten Kraainem en Wezembeek-Oppem is dat nog maar 11 procent. Daar groeide 78 procent van de volwassenen op in een eentalig Franstalig gezin. In Machelen en Vilvoorde is dat maar iets meer dan 11 procent. Maar daar sprak een op de vijf inwoners thuis een andere taal dan het Nederlands en het Frans. Die verschillen rechtvaardigen een verschil in beleid aangepast aan de specifieke situatie van elke gemeente.

VZW De Rand blijft inzetten op Nederlands

Bij de nieuwjaarsreceptie kwam de nieuwe -oude Vlaamse Minister voor de Rand Herhalen dat Nederlands de hoofdfocus blijft. Daarom heeft de regering ook in het regeerakkoord een Totaalplan Nederlands. Wie hier komt wonen moet Nederlands kennen of leren vindt de minister. VZW De Rand ziet vooral nog groeikansen in het verenigingsleven. Vooral in het jeugdwerk wil vzw De Rand nog investeren. Daar kinderen en jongeren Nederlands actief laten gebruiken zou een grote stap vooruit zijn.

Bomen

De Vlaamse Regering investeert niet enkel in het Nederlands, maar ook in het groen van de Vlaamse Rand. Minister van Vlaamse Rand Ben Weyts en minister van Omgeving Jo Brouns leggen samen ongeveer € 1,2 miljoen op tafel. Dat wordt besteed aan 6 groene projecten de Vlaamse rand. Dat moet resulteren in 24 voetbalvelden publiek toegankelijk bos. In totaal zouden er bijna 3.000 extra bomen worden geplant. De Rand: Vlaams en groen, klonk het vroeger... zou het nog?

Plant een boom

Om die groene Rand te realiseren doet de Vlaamse Overheid graag beroep op de verjongde bevolking van de Vlaamse rand. Op zondag 16 februari hielpen enkele jeugdbewegingen om al 1.200 bomen te planten in Halle. Ze plantten zo een nieuw stuk bos op een akker tussen het Kluisbos, het Smeerhout en het Krabos. De kinderen die de bomen planten, dromen er zeker van om er met hun jeugdgroepen te komen spelen wanneer ze ooit zelf leiding zullen geven. Hoe meer bos, hoe leuker.

Colofon

De Zes: Driemaandelijks tijdschrift voor Vlamingen in de zes en sympathisanten elders.

Redactie: Stefaan De Doncker, Dirk Laeremans, André Lermينياux, Koenraad Pierret en Armand Sijbers. Opmaak: Wim Peeters.

Wettelijk depot: BD 46.085 Oplage: 5.500 exemplaren.

Steun is welkom op rekeningnummer BE82 4366 2473 9168 Komitee der Randgemeenten — Villalaan 27, 1630 Linkebeek Prijs per nummer: € 1,5 Abonnement: € 5,- Steunabonnement: vanaf € 15,-

Voor privacy: contact opnemen via privacy@dezes.org V.U.: Armand Sijbers, Villalaan 27, 1630 Linkebeek. redactie@dezes.org